

T. B. M. M. ZABIT CERİDESİ

Cild
27

1 teşrinisani 1938 tarihli birinci inikaddan
28 teşrinisani 1938 tarihli altıncı inikada kadar

13 Nisan 1939

B. M. M. Kütüphanesi	
Es. No. :	1939-248
Remiz :	A 2 / 100

39-a

1938

Fihrist

İCRA VEKİLLERİ HEYETİ

Sayıfa	Sayıfa
1 — Malatya mebusu İsmet İnönünün Reiscümhurluğa intihabı dolayısıyla İcra Vekilleri Heyetinin istifasının kabul edilmesine ve Başvekâlete yeniden İzmir mebusu Celâl Bayarın tayin edildiğine dair 20	kanlığında teşekkül eden İcra Vekilleri Heyetine dair 21 3 — Başvekil Celâl Bayarın itimad talebine dair beyanatı ve itimad reyî alması 51: 55,55:58
2 — İzmir mebusu Celâl Bayarın Baş-	

KANUNLAR

No.	Sayıfa	No.	Sayıfa
3540 — Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyata aid kanun 20,22 :41,41,42: 45		beynelmilel itilâfnameye iltihakımız hakkında kanun 41,42,45:48	
3541 — Sıhhat patentaları üzerlerine yapılan konsolosluk vizelerini kaldıran		3542 — 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelenamenin tasdiki hakkında kanun 41,65,66:68	

KARARLAR

1063 — Atatürke Büyük Millet Meclisinin saygı ve bağlılıklarının arzına dair 8,10	yan olunduğuna dair 51:55,55:58
1064 — İsmet İnönünün Reiscümhurluğa seçildiği hakkında 17	1066 — Birinci kânun 1937: şubat 1938a yıllarına aid Divanı muhasebat raporuna dair 55,63:65
1065 — İcra Vekilleri Heyetine itimad be-	

LÂYİHALAR

1 — Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkında (1/1153) 20,20,22: 41,41,41,42:45	5 — Bilûmum muvazzaf subaylar ve askerî memurların yirmi beş yaşını ikmal etmeden evlenemeyeceklerine dair olan 1434 sayılı kanunun tadili hakkında (1/1135) 2
2 — Balkan itilâfı Devletleriyle Bulgaristan arasında 31 temmuz 1938 tarihinde Selânikte imza edilen anlaşmanın tasdikı hakkında (1/1133) 2	6 — Cenaze nakline mahsus Beynelmîlel itilâfnameye iltihakımız hakkında (1/1136) 2
3 — 1938 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı (D) cetvelinin İktisad vekâleti kısmına bir kadro eklenmesi hakkında (1/1156) 60	7 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1936 malî yılı hesabı katğisi hakkında (1/1157) 60
4 — 1940 sayılı kanunun 2 nei maddesine bir (E) fıkrası ilâvesi hakkında (1/1134) 2	8 — Enebi memleketlerden idhal edilecek 55 bin ton kok kömürünün gümrük resminin indirilmesi hakkında (1/1137) 2
	9 — Gümrük tarifesi kanunu ile 2255

Sayıfa	Sayıfa
sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası (1/1138)	
10 — Gümrük tarife kanununa aid idhalât umumî tarifesinin 469 A ve B pozisyonlarına giren çimentodan alınan gümrük resminin indirilmesine dair (1/1139)	2
11 — Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü 1937 malî yılı hesabı katğisi hakkında (1/1154)	2
12 — İskân kanununun 32 nci maddesinin tadiline ve bu kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 2884 sayılı kanunun 3 ncü maddenine bir fıkra ilâvesi hakkında (1/1140)	50
13 — Kırşehir, Yozgad ve Keskin mıntakalarında yer sarsıntısından yıkılan ve harap olan binaların inşaat ve tamiratında kullanılmak üzere Kızılay tarafından sevkolunacak inşaat malzemesinin Devlet demiryollarında parasız nakledilmesi hakkında (1/1141)	2
14 — Mülga posta ve telgraf nezareti mesalih kalemi müdürü İtalyan tebaasından ölü Petacı ailesine 2 500 lira verilmesi hakkında (1/1142)	2
15 — Sanayide kullanılan iptidai maddelerin gümrük resimlerinin tenziline dair (1/1144)	2
16 — Sanayide kullanılan makine alât ve edevat ve bunların yedek ve teccid parçalarının gümrük resimlerinin indirilmesi hakkında (1/1143)	2
17 — Sinema filimlerinin gümrük resimlerinin indirilmesi hakkında (1/1145)	2
18 — Subay ve askerî memurların maaşları hakkındaki 1453 sayılı kanunun üçüncü maddesinde değişiklik yapılmasına dair (1/1158)	60
19 — Türkiye - Almanya arasındaki ticarî mübadelelere aid anlaşma ile ticarî mübadelelere ve tediyata müteallik protokolün tasdikına dair (1/1150)	2
20 — Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Ankarada imza edilen dostluk muahedesi ile müşterek beyanname ve optanlara mütedair protokolün tasdikına dair (1/1147)	2
21 — Türkiyede harb silâh ve mühimmatı yapan hususî müesseselerin kontrolü hakkında (1/159)	60
22 — Türkiye - Finlândiya ticaret anlaşmasına bağı 11 sayılı listeye dahil pozisyonlarda tadilât yapılması için Finlândiya Hükûmeti ile teati edilen mektubların tasdiki hakkında (1/1146)	2
23 — Türkiye - Hollanda ticaret anlaşmasına mütedair protokolde tadilât yapılması için teati olunan notaların tasdikı hakkında (1/1148)	2
24 — Türkiye - İsveç ticaret ve klining anlaşmasına bağı protokoldeki listede münderic «diğer emtia» tâbirinin tadili hakkında (1/1151)	2
25 — Türkiye - Yugoslavya ticaret ve seyrisefain mukavelesine munzam protokole merbut A listesindeki « Levure (Maya) » kelimesinin 565 tarife numarası önünden 165 tarife numarasına nakli hakkında (1/1149)	2
26 — Yalnız bu yıl için dışarıdan getirilecek olan anasonların gümrük resminin indirilmesine dair (1/1151)	2
27 — Yeknesak bir deniz balısajr sistemine mütedair anlaşmaya iltihakımız hakkında (1/1155)	50
1 — Ankarada kurulacak konservatuvar hakkında (1/596)	50:51
2 — Beynelmîlel sıhhi mukavelenamenin tasdikı hakkında (1/1115)	41,65,66:68
3 — Sıhhat patentaları üzerlerine yapılan konsolosluk vizelerini kaldıran beynelmîlel itilâfnameye iltihakımız hakkında (1/1120)	41,42,45:48

MAZBATALAR

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATASI

1 — Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkında kanun lâyihasına dair (1/1153) 20,22:41,41,41,42:45

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİ MAZBATASI

1 — Birinci kânun 1937 : şubat 1938

aylarına aid raporun sunulduğuna dair Di- vanı muhasebat riyaseti tezkeresi hakkında (3/494)	55,63:65
HARİCİYE ENCÜMENİ MAZBATALARI	

1 — Beynelmillel sıhhi mukavelename- nin tasdiki hakkında kanun lâyihasına dair (1/1115)	41,65,66:68
2 — Sıhhat patentaları üzerlerine yap- ılan konsolosluk vizelerini kaldıran beynel- millel itilâfnameye iltihakımız hakkında ka- nun lâyihasına dair (1/1120)	41,42,45:48

**MECLİS HESAPLARININ TETKİKİ EN-
CÜMENİ MAZBATALARI**

1 — Büyük Millet Meclisi 1938 yılı ni-	
--	--

san ve mayıs ayları hesabı hakkında mu- rakırlık raporu (5/70)	3,41
2 — Büyük Millet Meclisi 1938 yılı ha- ziran ve temmuz ayları hesabı hakkında mu- rakırlık raporu (5/71)	3,41

**SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET ENCÜ-
MENİ MAZBATALARI**

1 — Beynelmillel sıhhi mukavelename- nin tasdiki hakkında kanun lâyihasına dair (1/1115)	41,65,66:68
2 — Sıhhat patentaları üzerlerine yap- ılan konsolosluk vizelerini kaldıran bey- nelmillel itilâfnameye iltihakımız hakkında kanun lâyihasına dair (1/1120)	41,42,45:48

NUTUKLAR

1 — Reiscümhur Atatürkün nutku	3:7	3 — Başvekil Celâl Bayarın itimad ta- lebine dair beyanatı	51:55,55:58
2 — Reiscümhur İsmet İnönünün nut- ku	17:18		

SABIK ZABIT HULASALARI

1 nci inikada aid	10	4 ncü inikada aid	50
2 nci » »	16	5 nci » »	60
3 ncü » »	20		

SAYIN ÜYELER İŞLERİ

And içme		Teşrii masuniyetler	
1 — Reiscümhur and içmesi	17	1 — Balıkesir mebusu Dr. Hasan Vasıf Somyürekin teşrii masuniyeti (3/527)	2
Seçimler		2 — Çoruh mebusu Asım Usun teşrii masuniyeti (3/528)	2
1 — Encümenler seçimi	11,12:14	3 — Siird mebusu Mehmed Ali Kurd- oğlunun teşrii masuniyeti (3/529)	2
2 — İstanbuldaki cenaze töreninde bu- lunmak üzere altı aza seçimi	50	4 — Sivas mebusu Vasfi Raşid Seviğin teşrii masuniyeti (3/530)	2
3 — Meclis Reisi seçimi	7:8	Muhtelif evrak	
4 — Reis vekilleri, İdare âmirleri ve kâ- tibler seçimi.	8	1 — Atatürkün vefatı dolayısıyla Belçika Meclisi Mebusan Reisi tarafından irad edi- len nutkun tercemesi	60:61
5 — Reiscümhur seçimi.	17	2 — Atatürkün vefatı dolayısıyla Macar Meclisi Mebusan Reisi tarafından irad edi- len nutkun tercemesi	61:63
Ölümler		3 — Hatay Meclisinin, Hataylıların Tür- kiyeye olan ebedî bağlılıklarının B. M. Mee-	
1 — Ankara mebusu Reiscümhur Ata- türkün ölümü	16		
2 — Antalya mebusu Celâl Mengilibörü- nün ölümü	21		
3 — Burdur mebusu Şeref Özkanın ölü- mü	21		
4 — İzmir mebusu General Kâzım İnancın ölümü	21		

	Sayıfa	Sayıfa
lisine iblâğı	10:11	
4 — Meclisin yüksek duygularına karşı		Atatürkün tahassüs ve teşekkürlerini mütezammın cevabî telgraf 10

TAKRİRLER

Aydın [<i>Tahsin San</i>]		bağlılığının arzına dair. 8,10
1 — Arzuhal encümeninin 15 - VI - 1938 tarihli haftalık karar cetvelindeki 1633 sayılı kararının Umumî Heyette müzakeresine dair (4/85)	20	
Trabzon [<i>Hasan Saka ve Antalya mebusu Dr. Cemal Tunca</i>]		
2 — Atatürke B. M. Meclisinin saygı ve		Yozgad [<i>Emin Draman</i>]
		3 — Arzuhal encümeninin 1 - VI - 1938 ve 15 - VI - 1938 tarihli haftalık karar cetvellerindeki 1620 ve 1640 sayılı kararların Umumî Heyette müzakeresine dair (4/84) 10

TEZKERELER

BAŞVEKÂLET TEZKERELERİ		
Geri alma istekleri		
1 — Ankarada kurulacak konservatuvar hakkında kanun lâyihasının geri verilmesine dair (3/554)	50:51	
2 — Zarurî sebeplerden dolayı takib ve tahsiline imkân görülemeyen 794 520 lira 92 kuruşla 8 400 kilo tuz hakkındaki tezkere-nin geri verilmesine dair (3/549)	21	
Muhtelif		
1 — Ankara mebusu Reisiçümhur Atatürkün vefat ettiğine dair (3/547)	16	
2 — Antalya mebusu Celâl Mengilibörün, vefat ettiği hakkında (3/548)	21	
3 — Burdur mebusu Mustafa Şeref Özkanın vefat ettiği hakkında (3/548)	21	
4 — İnhisarlar umum müdürlüğü 1936 malî yılı bilânçosunun gönderildiği hakkında (3/532)	2	
5 — İzmir mebusu General Kâzım İnan-cın vefat ettiği hakkında (3/548)	21	
—		
1 — Zarurî sebeplerden dolayı takib ve tahsiline imkân görülemeyen 794 520 lira 92 kuruşla 8 400 kilo tuz hakkında (3/450)	21	
Ölüm cezaları		
1 — Bandırmanın Çepni köyünden Numanoğlu Karahasan Korkakoğlunun ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/533)	3	
2 — Bergmanın Arıfbey mahallesinden Şerifoğlu Ali Ürkmezin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/534)	3	
3 — Bergmanın Kırık nahiyesinin Karatekeli köyünden Memedoğlu bekçi Osman		Taşırın ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/555) 60
		4 — Bodrumun Karakaya köyünden Salih kıızı ve Hasan karısı Fatma Satılının ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/535) 3
		5 — Burdurun Susuz köyünden Dobri-caloğullarından Mustafaoğlu Nuri Denizin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/536) 3
		6 — Çalm Hadim köyünden Ahmedoğ-lu Halil Tufanın ölüm cezasına çarptırıl-ması hakkında (3/537) 3
		7 — Çinenin Alihan köyünden Bayrak-daroğullarından Ahmedoğlu Hasan Çayın ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/552) 50
		8 — Çinenin Kabataş köyünden Kır Ali-oğullarından Mustafaoğlu Ali Afşinin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/538) 3
		9 — Düzenin Efteni Hacı Süleyman kö-yünden Hayrioğullarından Hasan Ali Ton-yanın ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/539) 3
		10 — Eşmenin Bozlar köyünden Akmer-oğullarından Hüseyinoğlu Mustafa Akmer-nin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/553) 50
		11 — Giresunun Süme köyünden Arif-oğullarından Alioğlu Yusuf Derenin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/543) 10
		12 — Konyanın Hasandede Mescid ma-hallesinden Mustafa kıızı Huriye Senelin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/540) 3
		13 — Susurluğun Gurafa köyünden Ab-dülgafur diğer adı Gafuroğlu Ziya Sön-

Sayıfa	Sayıfa
mezyalçın ve Bandırmanın Ergili köyünden Ramazanoğlu Şaban Kutluerin ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında (3/556)	60
14 — Tefenninin Kır mahallesinden Mesudbey oğullarından Ali Çeliğin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/541)	3
15 — Tefenninin Söğüt köyünden Bekir-oğlu Memed Emin Özçakrın ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/542)	3
16 — Uşakm Dağdemir köyünden Sarı Memedoğullarından Ahmedoğlu Halil Önderin ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/545)	10
17 — Zonguldağın Gaca köyünden Mustafa Reisoğullarından Yusuf oğlu Memed Alkanın ölüm cezasına çarptırılması hakkında (3/546)	10
Tefsir istekleri	
1 — Askerî memurlar hakkındaki 1455 sayılı kanunun 5 nci maddesi ile zeylinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki muvakkat madde eklenmesine dair olan 3128 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesinde yazılı (memur ve askerî mensublar) tâbirinin tefsiri hakkında (3/531)	2
Teşriî masuniyet	
1 — Balıkesir mebusu Dr. Hasan Vasıf Somyürekın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında (3/527)	2
2 — Çoruh mebusu Asım Usun teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında (3/528)	2
3 — Siird mebusu Mehmed Ali Kurdoğlunun teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında (3/529)	2
4 — Sıvas mebusu Vasfi Raşid Seviğın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında (3/530)	2
DİVANI MUHASEBAT RİYASETİ TEZKERELERİ	
1 — Tahlisiye umum müdürlüğü 1934 malî yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannemsinin sunulduğuna dair (3/544)	10
—	
1 — Birinci kânun 1937 : şubat 1938 aylarına aid ropun sunulduğuna dair (3/494)	55,63 :65
RİYASETİ CÜMHUR TEZKERELERİ	
1 — Malatya mebusu İsmet İnönünün Reiscümhurluğa intihabı dolayısıyla İera Vekilleri Heyetinin istifasının kabul edildiğine ve Başvekâlete yeniden İzmir mebusu Celâl Bayarın tayin edildiğine dair	20,21
2 — İzmir mebusu Celâl Bayarın Başkanlığında teşekkül eden İera Vekilleri Heyetine dair	21

DÜZELTME

Tahlilî fihrist

A

Sayfa	Sayfa
Alâettin Tiridođlu (Maraş) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	Ali Muzaffer Göker (Konya) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri
34	22

B

Benal Arman (İzmir) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	Besim Atalay (Kütahya) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri
26	35

C

Cavid Oral (Niğde) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	Celâl Bayar (Başvekil) - İtimad talebine dair beyanatı
31	51,55

D

Dr. Abravaya (Niğde) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	Dr. Taptas (Ankara) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri
40	36

E

Emin Sazak (Eskişehir) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat	hakkındaki kanun münasebetile sözleri
	24

F

Fazıl Ahmed Aykaç (Elâziğ) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	leri
	39
	— Başvekil Celâl Bayarın itimad talebine dair beyanatı münasebetile sözleri
	53

Sayfa		Sayfa
	Fuad Gökbudak (Urfa) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	26

H

	Halil Mentese (İzmir) - Başvekil Celâl Bayarın itimad talebine dair beyanatı münasebetile sözleri	52
	Hamdi Ongun (İçel) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	39
	Hasan Reşid Tankut (Muş) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	36
	Hilmi Çoruk (Mardin) - Birinci kânun 1937 : şubat 1938 ayları hakkındaki Divanı muhasebat raporunun sekizinci fıkrası münasebetile sözleri	64
	Hüsnü Kitabcı (Muğla) - Başvekil Celâl Bayarın itimad talebine dair beyanatı münasebetile sözleri	54

I

	İbrahim Necmi Dilmen (Burdur) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	34
	İlyas Sami Muş (Çoruh) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	35
	İsmail Memed Uğur (Sivas) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	31
	İsmet İnönü (Reisicümhur) - Reisicümhurluğa intihabları dolayısıyla nutukları	17
	İstamat Özdamar (Eskişehir) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	38

K

	Kâmil Dursun (İzmir) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	38
	Kemal Atatürk (Reisicümhur) - Yılbaşısı nutukları (nutuk Başvekil Celâl Bayar tarafından okundu).	3

M

	Mitat Aydın (Trabzon) - Birinci kânun 1937 - şubat 1938 ayları hakkındaki Divanı muhasebat raporunun sekizinci fıkrası münasebetile sözleri	63,64,65
	Muhittin Baha Pars (Ordu) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	23
	— Atatürkün vefatı dolayısıyla Belçika ve Macar Meclisi mebusan reisleri tarafından irad olunan nutukların Mecliste okunan tercümelere münasebetile sözleri	62

N

Sayfa	Sayfa
Naim Hazim Onat (Konya) - Başvekil Celâl Bayarın itimad talebine dair beyanatı münasebetile sözleri	55
Naşid Uluğ (Kütahya) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	30

Ö

Örge Evren (Balıkesir) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	37
--	----

R

Rasih Kaplan (Antalya) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	22
Refik İnce (Manisa) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	32
— Atatürkün vefatı dolayısıyla Belçika ve Macar Meclisi mebusan reisleri tarafından irad olunan nutukların Mecliste okunan tercümeleri münasebetile sözleri	62
Remzi Çiner (Sivas) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	40
Ruşenî Barkın (Samsun) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	28

S

Seyfi Oran (Divanı muhasebat reisi) - Birinci kânun 1937 - şubat 1938 ayları hakkındaki Divanı muhasebat raporunun sekizinci fıkrası münasebetile sözleri	64
Selim Sırrı Tarcan (Ordu) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	27
Sırrı İçöz (Yozgad) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	29,41

Z

Ziya Karamursal (İstanbul) - Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun münasebetile sözleri	32
--	----

